

Un număr vechiu 2 lei

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚĂ — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE

Director : **DIMITRIE ALEXANDRESCO**

Decanul Facultății de Drept din Iași, fost Procuror-general la Inalta Curte de Casație

Prim-Redactor : **EMANOIL DAN**

Licențiat în drept, avocat

Redactor-proprietar : **I. S. CODREANU**

Licențiat în drept și științe de Stat, avocat

ABONAMENTUL

Pe an, în România, cu Tabla . . . 45 lei
 6 luni . . . . . 22,5)
 3 luni 11,25
 Streinătate 50 lei pe an, 25 pe 6 luni

Apare de două ori pe săptămână
 sub direcțiunea unui comitet

Abonamentele se plătesc totdeauna înainte

Redacția & Administrația
 București, CALEA RAHOVEI, 5
 Lângă Palatul Justiției
 = TELEFON 1698 =

TABLA de materii pe anul trecut s'a întocmit și s'a pus sub presă. Ea este, după cum se știe, un adevărat repertoriu juridic. Prețul cu care se va pune în vânzare este tot de 5 lei ca și a celor de anii trecuți.

Rugăm a ni se trimite plata abonamentelor prin mandat postal la Redacție sau a se achita la prezentare redactorului *T. Bacicu*, incasatorului *D. Niculescu*, pentru provincie și *C. Petculescu* pentru Capitală, numai în schimbul chitanțelor ce vor primi cu stampila „*Curierului Judiciar*”.

SUMAR

— De ce se calcă legile, de d-l judecător *Dem. G. Teodorescu*, JURISPRUDENȚĂ :

— Curtea de casație s. III și Curtea de apel Galați secția I. *Verona cu Heilpern*. (Comitentii sunt responsabili de prejudiciul pricinuit de prepușii lor în funcțiunile ce le sunt încredințate, sau cu ocazia acelor funcțiuni. Mandatarul are dreptul a substitui pe altul în locul său, chiar dacă mandatul nu i conferă această facultate, destul numai ca aceasta să nu-i fie interzis).

— Trib. Iași s. II: *Teodor Balan cu Judeătorul sindic al sat. Unte & Co.* (Cel care nu știe să scrie și să citească, chiar dacă iscălește, nu se poate obliga cambiarmențe de cât printr'o cambie autentificată), cu o Notă de d-l avocat *Victor G. Cristofor*.

Rezumatele Jurisprudenței Curței noastre de casație

— *Casație s. I*: Autoritate de lucru judecat. — Hotărâre obținută contra vânzătorului, după vânzare. — Dacă poate fi opusă cumpărătorului? Prescripție. — Acțiuni în nulitatea unei vânzări. — Intentarea ei în termen util contra persoanei cu care a fost încheiat actul. — Cazul în care imobilul a fost transmis altuia pe când procesul era pendinte. — Acțiune în revendicare intentată contra noului cumpărător. — Dacă acesta poate opune prescripția extinctivă de 10 ani, împlinită după intentarea acțiunii contra autorului său? — Art. 1201, 1770 și 1900 cod civil.

— *Casație s. II*: Judecătorie de pace. — Amendă pronunțată conf. art. 80 l. j. p. — Apel neadmisibil.

— *Casație s. III*: Contencios Administrativ. — Comună. — Refuz de a inserie o datorie în buget. — Creanță subordonată unei prealabile lichidări. — Art. 5 litera *h.* din legea Curței de casație.

De ce se calcă legile

Este o lege a lucrurilor care trebuie urmată de cea scrisă.

Sau legea de la început e făcută în afară de realitate, sau deși e aplicabilă, organele care trebuie să o aplice nu sunt întocmite ca să corăspundă nevoilor reale ale lucrurilor;

S'au votat o sumă de legi care nu au putut fi aplicate pentru că în construirea lor nu s'a ținut seama de

realitate și realitatea și-a urmat legile ei firești fără a se îngriji de cele scrise pe hârtie. Aceste legi sunt acelea care ating economia națională și organizarea socială mai ales; aci e foarte greu de văzut adevărata lege a lucrurilor și-a făuri pe cea scrisă conform cu cea naturală. Asemenea legi sunt foarte multe și le cunoaște toată lumea.

Această ordine de idei este mai greu de urmărit și nu avem intenția de a face un studiu în această privință. Cazul însă când legile se calcă din cauza organizației practice a instituțiilor ce aplică aceste legi, este foarte ușor de văzut și ușor de îndreptat.

Vom începe cu o serie de cazuri din domeniul legii silvice și din aceste numai o latură foarte mică: aceea a pazei pădurilor și constatărei infrațiunilor silvice. Lăsăm la o parte dispozițiunile privitoare la cetele de moșneni și regimul silvic. Dacă legea a dat sau nu rezultatul dorit, singura Casa pădurilor și cei interesați cari vor fi avut ocazia să constate rezultatele legii în această privință sunt în măsură să se pronunțe. Partea pazei și a constatărei infrațiunii însă privește direct justiția represivă și mai ales judecătorii de ocoale unde se judecă cele mai multe procese silvice.

Rolul neaparat al unei bune paze este ca să nu se lase de cât foarte puțină speranță ca infractorul să nu fie prins. Când va avea probabilitatea de 20% că nu va fi prins va încerca tot d'auna să comită infrațiunea. Cum este organizată paza pădurilor supuse regimului silvic? Să expunem faptele și să lăsăm pe alți să judece. Pădurarii sunt recrutați dintre săteni din localitate. Se invoacă mica lor leafă. Din faptul că sunt păzitori chiar în satul lor se explică ușor că nu vor avea zelul și imparțialitatea necesară pentru indeplinirea datoriei;

Intinderile ce li s'a dau să păzească sunt extraordinar de mari față cu numărul pădurarilor. Un pădurar care e plătit cu 20 lei lunar și alte mici avantaje legale, nu vorbim de cele care și le poate face singur, dupe cum vom vedea mai la vale, este obligat să păzească o mie de hectare de pădure și mai multe chiar, care valorează fără exagerare peste un milion de lei. Să păzească avere de milioane pe o suprafață de mii de hectare de lemne pentru care țărani sunt foarte dornici și unde pot foarte ușor să se ascundă de păzitor, cu un singur gardian silvic, e ceva nesocotit. Dacă acest gardian cel puțin și-ar întrebuița tot timpul pentru paza pădurei încredințată lui tot nu ar putea să o păzească suficient, dar, el este agricultor și-și vede de gospodărie și recolta lui căci nu-și poate ține casa cu cei 20 lei pe lună. Și dacă i se dau poeni spre exploatare, el trebuie să mun-

cească cu familia acolo și să lase pădurea în părăsire.

Rezultatul ar fi că paza e insuficientă și infractorii vor avea aproape siguranța că nu vor fi prinși. Și într'adevăr că dacă s'ar face socoteala câte lemne se fură din pădurile statului și ale eforiilor, și nu se poate ști precis că sunt așa de specializați acești infractori că nu lasă urme în pădure, s'ar ajunge la concluzia că se fură înzecit de ce ar trebui să primească agenții cari ar păzi pădurea să nu se fure de loc.

Dar nu este acesta tot rezultatul și un rău aduce pe altul mai mare. Când e anarhie toată lumea caută să profite și să abuzeze, chiar cei care ar avea bune inclinațiuni naturale.

Intinderea pădurei fiind foarte mare și infractorii greu de prins, agenții silvici se mărginesc să constate lipsa de lemne din pădure și raportează șefilor de ocoale că nu pot să prindă pe cei ce le-au luat, dar că au informațiune că le-au luat cutare sau cutare.

Aici intervine o mare greșeală. Pădurarul este răspunzător de orice lipsă din pădure. A pune să constate un furt pe păgubaș chiar, este prea mult. Această măsură calcă cele mai elementare principii de drept. Pădurarul va fi totodăuna îndemnat de interesul său să exagereze dacă nu să inventeze. Și dacă el va fi obligat să plătească în bani, toate lemnele furate își închipue ori cine ce imparțialitate va pune el în constatarea infracțiunii.

De ar fi el nu știu care doctor în filozofie și nu l'aș crede pe cuvânt ne cum să fie crezut un țaran cu cel mult patru clase primare.

Și nenorocirea este că e crezut pe cuvânt. Dresează procese verbale de flagrant delict că a surprins pe X luând nu știu câte care de lemne. Cu toate că e obligat, conform art. 77 din codul silvic să confisce lemnele și să ia zăloage, afirmă pur și simplu că a lăsat lemnele în primirea delicvenților, iar dacă au fost prinși cu vitele în pădure, că au fugit cu ele și nu le-a putut duce la oborul comunal. Ei afirmă că au văzut lucrurile și conform Art. 81 ultimul aliniat procesele lor verbale sunt crezute până la înscrierea în falș.

Inarmați cu această putere extraordinară și fiind interesați, de oarece răspund bănește de lipsurile din pădure ei abuzează într'un mod care e foarte dăunător și proprietarului pădurei și mai ales populației la sate.

Fiind lipsiți de cultură și de scrupule și având mijloace la îndemână își răzbună și abuzează.

Afirmă foarte de multe ori lucruri închipuite că a surprins spre ex. pe un locuitor că a ridicat mai mulți arbori, cu toate că nu luase decât o cracă sau că nu luase nimic. Sătenii se plâng de multe ori că chiar pădurarii vând lemnele prietenilor lor și pentru a justifica lipsa, dresează procese-verbale de delcte închipuite sau agravante contra celor'alți. Aceasta nu este decât o anarhie dăunătoare bunei ordine la sate, din care caută să profite chiar păzitorii ordinei.

S'ar putea pune chestiunea dacă asemenea procese verbale de constatări de delcte flagrante, lipsite de ori ce probă accesorie, ca confiscare de lemne sau luare de zalog nu pot fi anulate. E o chestiune delicată dar dacă s'ar anula s'ar îndreptă mult lucrurile.

Punctul delicat stă în faptul că au grije totdeauna să justifice de ce nu au confiscat lemnele sau nu au dus vitele la oborul comunal. Art. 81 spune că aceste procese-verbale nu pot fi anulate de cât pentru viții de formă, or forma o păzesc în totdeauna.

O sgărzenie rău înțeleasă e cauza acestei desorganizări și confuziuni. Când Statul și Eforiile păzesc câte va milioane cu câte-va sute de lei pe an, aceasta e o economie rău înțeleasă.

Se spune că nu sunt fonduri. Dar aceste fonduri se

pot produce dintr'o tăere regulată. Cum nu sunt fonduri de pază când păzești atâtea sute de milioane de avere în lemne care să știe că tentează foarte mult pe săteni?

În afară de aceasta sătenii sunt înconjurați de păduri care cad pe ei, cum obicinuesc să zică țararii, din cauza timpului și-a putreziciunii și nu li se vând nici uscături. Astfel că sunt nevoiți să fure.

Trebuie deci ca în primul rând să se ia măsuri ca țararii să aibă de unde să cumpere lemnele necesare cel puțin pentru foc, punând periodic în vânzare anume părți din pădure.

În al doilea rând să se organizeze paza. În loc de țarari din chiar satul de unde este pădurea, să se puie adevărați soldați cum sunt jandarmii, plătiți bine și luate toate garanțiile că nu vor face abuzuri. Și aceste abuzuri se stârpesc foarte ușor cu puțină bună voință. Să se stabilească ca paza să nu se facă decât pe patrule. Este imposibil să nu se predea delicventul când va avea în fața lui doi soldați bine înarmați. Să nu se dreseze nici un proces-verbal chiar de flagrant delict decât de doi agenți de pază și întotdeauna cu confiscarea corpului delict. Cu modul acesta nu vor mai avea curajul să afirme inexactități în procesele lor verbale, sub scutul cărora se pun, știind că sunt crezute până la înscrierea în falș, dacă afirmă că au văzut ei cu ochii, ce s'a petrecut.

Pe de altă parte se va stărpi această școală nenorocită a țaranului de a se obișnui cu furtul. Astăzi fură lemne din pădure și mâine fură vita vecinului și-i sparge și casa. În plus i se formează mentalitatea că are drept la pădurile statului, căci ce pedeapsă este aceasta dacă i se dă cinci lei amendă, când a furat lemne cu caru din pădure. E o concepție foarte ciudată cea a legiuitorului silvic. Este acesta un contract forțat care se stabilește între hoț și proprietar? și când? Numai când este prins. Dar de câte ori e prins?

DEM. G. TEODORESCU

Judecător, Budești-Arges

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. III

Audiența dela 13 Februarie 1915

Președinția d-lui I. DUCA, președinte

G. Verona cu Heilpern

Plată. — Creditor. — Mandat. — Substituire. — Responsabilitate. — (Art. 1096 și 1542 c. civil).

După principiile generale consfințite prin art. 1096 c. civil, plata spre a fi operantă trebuie să se facă creditorului sau imputernicitului său, nimic nu împiedică însă pe acest din urmă ca, în lipsă de stipulațiuni contrarii, prin care s'ar interzice substituirile cu sau fără arătare de nume, să substituie în locul său pentru primirea sumelor o altă persoană de care, potrivit art. 1542 c. civil, rămâne răspunzător față de mandant și în contra căreia mandantul însuși poate exercita acțiune în daune, fără ca terțiul debitor care s'a liberal în acest mod de obligațiunea sa, să suporte consecințele neglijenței sau neprevăderii creditorului sau mandatarului acestuia în alegerea persoanelor autorizate să lucreze în numele sau în locul lui.

Decizia No. 100/915.—Respins recursul făcut de G. Verona contra deciziei Curții de Apel Galați s. I, No. 30/914, dată în proces cu Ph. Heilpern.

Curtea,

Ascultând citirea raportului făcut în cauză de d-l consilier Al. Suciș;

Pe d-l avocat Em. Antonescu din partea recurentului în desvoltarea motivelor de casare; și

Pe d-l avocat B. Cernea din partea intimatului în combateri.

Deliberând,*Asupra motivului de casare:*

«Denaturare, rea aplicare și violarea art. 1000, 1 96, 1546, 1537 și 5 codul civil ca și art. 33 din legea Curții de Casație, unite cu exces de putere;

«D-l Heilpern avea dela mine o delegație precisă: să numere bani numai d-lui Vico primind chitanța contra semnată de casierul Birnbaum. Prin această delegație ridicam expres casierului meu dreptul de a încasa el banii dela numita bancă;

«Faptul că d-l Vico ar fi dat el procură lui Birnbaum, nu face decât a mări pentru mine numărul persoanelor responsabile, căci conform art. 1542 m'ăși putea adresa și eu direct lui Birnbaum, dar nu schimbă întru nimic mandatul dat lui Vico și mi l întinde fără voia mea la alte persoane. adică la Birnbaum, pe care tocmai voiam să-l exclud dela încasări. Curtea interpretând astfel art. 1542 îl violează, căci creează un mandat care nu izvorăște din sursa naturală, recunoscută de lege, din voința mea. Acest articol nu întinde și nici n'ar putea întinde mandatul meu, și prin urmare și obligațiunile mele, dincolo de voința mea, ci numai îmi recunoaște dreptul de a căuta responsabilități mai departe, peste mandatul meu, când ar fi insolubil, ca să mă pot acoperi de eventuala pierdere. Acest articol este deci în favorul, nu în defavorul mandanților creiați. În acest sens și art. 1 96, 1537 și 1546 al 2 cod civil. Pe nedrept deci mă face Curtea pe mine răspunzător de efectele unui mandat spre încasare dat de Vico lui Birnbaum; pe care eu nu i l'am dat și despre care lucru d-l Heilpern avea perfectă cunoștință. Curtea m'î denaturează astfel convenția;

«Tot așa de neexactă este și afirmația Curții că eu a-și fi ratificat un asemenea mandat secundar dat de mandatarul meu. Eu am recunoscut numai ceea ce se făcea în conformitate cu scrisoarea mea și nici nu puteam face altfel. Majoritatea Curții introducând o ratificare unde nu există, comite un nou exces de putere și denaturează din nou sensul actelor mele;

«Curtea ca o consecință a acestor denaturări aplică greșit și prin exces de putere art. 1000 c. civil, făcându-mă pe temeiul lui responsabil pe mine de falșurile săvârșite cu ocazia încasărilor de o persoană pe care eu tocmai o înlăturasem în mod expres dela încasări și dispensează pe d-l Heilpern de răspunderea ce-i incurbă din necontrolarea semnăturilor persoanelor inditruite să i se prezinte: una numai ca să încaseze și alta numai ca să contrasemneze;

«Curtea făcându-mă pe mine răspunzător de neglijența d-lui Heilpern, răstoarnă prin exces de putere responsabilitățile și aplică art. 1000 într'un caz strein lui;

«Curtea, în fine, comite un exces de putere când afirmă că eu a-și fi convenit cu Banca Heilpern ca ea să nu verifice nici o semnătură ce i se prezintă. Această clauză este postumă convențiilor din anii trecuți și nu aparține convenției în chestie, așa că Curtea prin exces de putere o adaugă acolo unde ea nu a fost introdusă;

«Această clauză chiar acolo unde a fost introdusă avea o aplicare limitată: dispensarea de verificare a semnăturilor de pe titlurile debitorilor mei reescomptate, semnături pe care n'ar fi avut să le controleze grabnic banca, ca să nu întârzie operațiunile de reescomptare;

«Curtea întinzând această clauză la orice semnătură i s'ar prezenta, face o denaturare a convenției făcând din o clauză de stil, postumă, o clauză permanentă și generală;

«Această clauză este și contra bunelor moravuri, căci dispensează pe adversar de consecințele dolului și a culpei late, ceea ce nu e permis. Curtea admițând-o a violat și dispozițiunile art. 5 codul civil».

Având în vedere că din deciziunea supusă recursului se constată că recurentul autorizând pe doctoral E. de Vico ca în numele său să ridice, în timpul absenței sale din țară, sumele necesare până la concurența de 5000 lei

dela intimatul Heilpern, bancher, cu care lucra în compt-curent, avizează pe acesta să libereze sumele numitului mandatar, contra scrisorilor contrasemnate de casierul său Birnbaum; că acest casier fiind substituit de mandatarul Vico printr'o scrisoare către Heilpern de a ridica 500 lei, falșifică suma din scrisoare și ridică dela bancher în loc de 500, 1500 lei; că, în urmă, prin falșificarea semnăturii lui Vico în alte trei scrisori, mai ridică la intervale scurte încă 3350 lei, după care dispare; că recurentul Verona venind din streinătate și aflând de faptele casierului său, încunostiințează în scris pe Heilpern că din suma de 4850 lei, liberată lui Birnbaum, nu recunoaște decât 500 lei achitați pe baza primei scrisori semnate de Vico și că refuză a face plata pentru rest;

Că afacerea venind înaintea justiției, ambele instanțe de fond au admis acțiunea lui Heilpern, obigând pe recurent să-i plătească cu procente legale și cheltueli suma de 4350 lei defraudată de Birnbaum, motivând că acesta lucrase în calitate de prepus al recurentului, fiind casierul acestuia însărcinat să contrasemneze adeverițele de plată alături de comandatarul primitor — Vico — care îl substituise și că nu se putea imputa nici o culpă intimatului Heilpern, acesta neavând nici îndatorirea legală sau convențională și nici posibilitatea de a verifica semnăturile de pe scrisorile adeverițele;

Considerând că, chestiunea ce urmează să se rezolve, în speță, este aceea de a se ști, dacă plata sumelor liberate în împrejurările de mai sus pentru recurent s'a făcut de către Heilpern în mod valabil în mâinele lui Birnbaum, persoană substituită de mandatar sau dacă numai plata făcută mandatarului însuși, în lipsa mandantului, era de natură să opereze liberațiunea debitorului, dispensându-l pe acesta de orice culpă;

Considerând că dacă după principiile generale consfințite prin art. 1096 cod civil, plata spre a fi operantă trebuie să se facă creditorului sau împuternicitului său, nimic nu împiedică, însă, pe acest din urmă ca, în lipsă de stipulațiuni contrarii, prin care s'ar interzice substituirile cu sau fără arătare de nume, să substituie în locul său pentru primirea sumelor o altă persoană de care, potrivit art. 1542 c. civil, rămâne răspunzător față de mandant și în contra căreia mandantul însuși poate exercita acțiune în daune fără ca terțiul debitor, care s'a liberat în acest mod de obligațiunea sa, să suporte consecințele neglijenței sau neprevederii creditorului sau mandatarului acestuia în alegerea persoanelor autorizate să lucreze în numele său în locul lor;

Cu atât mai mult are a se impune această soluțiune în speță, cu cât Curtea de fond constată în fapt că recurentul nu numai că nu interzisese substituirea lui Birnbaum, dar chiar îl prevăzuse pe acesta în scrisoarea mandat cu data de 5 Ianuarie 1912 ca contra-semnatar al adeverițelor de plată în schimbul cărora Heilpern urma să libereze sumele cerute, iar prin scrisoarea din 13 Aprilie 1912 Verona recunoscu că bine făcută plata sumei de 500 lei în mâinele lui Birnbaum, substituit de Vico;

Că față de aceste constatări suficient motivate, instanța de fond a putut prea bine să-și facă convingerea că mandatul dat lui Vico și comunicat lui Heilpern nu restrângea întru nimic puterile celui dintâi de a substitui pe Birnbaum pentru primirea sumelor, și prin urmare hotărând că plata s'a făcut valabil în mâinele lui Birnbaum, prin aceasta nu a denaturat întru nimic mandatul intervenit între părți și nu a săvârșit nici o violare de lege;

Considerând, de altă parte, că chestiunea de a se ști dacă intimatul Heilpern avea îndatorirea sau posibilitatea de a verifica semnătura lui Vico de pe scrisorile adeverițele prezentate de Birnbaum, e o chestiune de fapt, pe care instanța de fond o rezolvă motivat fără a denatura întru nimic actele sau susținerile părților și care, ca atare, scapă de controlul Curții de Casație; Că, așa fiind, motivul de casare este neîntemeiat și recursul urmează a se respinge;

Pentru aceste motive, Curtea, respinge, etc.

CURTEA DE APEL DIN GALAȚI, SECȚIA I

Audiența dela 28 Octombrie 1914

Președenția d-lui G. TANOVICIANU, prim-președinte

Decizia Comercială No. 30

Verona cu Heilpern

Comitenții — Responsabilitatea lor de prejudiciul pricinuit de prepușii lor în funcțiunile ce le sunt încredințate, sau cu ocazia acelor funcțiuni.

Plata — Modul efectuării ei. — Dreptul mandatarului de a fi substituit prin o altă persoană. — Răspunderea mandatarului pentru substituitor.

1. După art. 1000, alin. 3 din codul civil, comitenții sunt responsabili de prejudiciul pricinuit de prepușii lor în funcțiunile ce le sunt încredințate, sau cu ocazia acelor funcțiuni, iar această responsabilitate este întemeiată pe o prezumpție legală de culpă și de neglijență personală din partea comitenților în alegerea persoanelor de care ei se servesc.

2. Deși este de principiu că plata trebuie să se facă creditorului sau împuternicitului său, totuși doctrina și jurisprudența admit că mandatarul are dreptul a substitui pe altul în locul său, chiar dacă mandatul nu-i conferă această facultate, destul numai ca aceasta să nu-i fie interzisă, fie expres, fie tacit, mandatarul fiind însă în asemenea caz responsabil pentru substituitorul său.

S'a prezentat apelantul prin d-nii avocați Popescu și G. Caranfil, iar intimatul prin d-nii avocați I. Călcărescu și M. G. Orleanu.

Curtea,

Având în vedere apelul introdus de G. G. Verona personal, și ca proprietar al firmei Verona fiu, contra sentinței comerciale No. 217/913 a Trib. jud. Covurlui s. II, prin care i s'a respins ca neîntemeiată opoziția făcută contra sentinței comerciale No. 25/913, iar prin această din urmă s'a admis acțiunea lui Philipp Heilpern și s'a obligat G. G. Verona, reprezentantul firmei comerciale Verona Fiu, să-i plătească suma de lei 4350 cu procent comercial de 6% pe an dela 17 Aprilie 1912, data acțiunii și până la achitare, plus 100 lei cheltueli de judecată;

Având în vedere că obiectul acțiunii, introductivă la prima instanță, este de a se obliga G. G. Verona, titularul firmei comerciale Verona Fiu din Galați, către Ph. Heilpern, la plata sumei de lei 4350, plus procent convențional de 8% pe an dela data plății, sumă datorită în cont curent și pe care refuză a o recunoaște ca datorită;

Având în vedere că din desbaterile urmate în cauză și din actele înfățișate de părți, în fapt se constată următoarele:

Apelantul Verona lucrând mai mult timp în cont curent cu intimatul, care exercită comerțul de bancher, la 5 Ianuarie 1912 îl avizează în scris că în timpul absenței sale din țară, d-l D-r E. de Vico, este autorizat de a ridica dela d-sa, în contul său și până la concurența sumei de lei 5000, sumele de bani ce ar necesita contra scrisorilor contrasemnate de casierul său M. Birbaum D-r Vico în loc de a executa întocmai mandatul dat de apelant, prin scrisoarea din 21 Februarie 1912, contrasemnată de M. Birbaum, îl substitue pe acesta în locul său, rugând pe Heilpern a-i libera suma de lei 500. Birbaum odată în posesia scrisoarei, o falsifică, transformând suma de 500 în 1500, pe care și-o însușește. Birbaum încurajat de succesul avut cu prima scrisoare, mai falsifică, fabrică altele trei, falsificând de data asta semnătura D-rului Vico și ridică dela Heilpern la intervale scurte, încă lei 3350 sau în total lei 4850, după care dispare din țară. Verona venind din străinătate și aflând despre isprăvile casierului său, încunostiințează pe Heilpern prin scrisoarea din 13 Aprilie 1912, că din suma de lei 4850 liberată lui Birbaum, nu recunoaște decât lei 500, achitați pe baza scrisoarei din

21 Februarie 1912, semnată de Vico; față de acest refuz de plată, Heilpern introduce prezenta acțiune;

Având în vedere că intimatul pretinde că a făcut valabil plata în mâinile lui Birbaum și că de prejudiciul pricinuit de acesta, prin falsurile comise, nu pot răspunde decât comitenții, potrivit art. 1000 din codul civil, iar apelantul se opune la plată, susținând că acel în culpă este intimatul pentru că, cu ocazia liberării banilor lui Birbaum, n'a verificat semnătura D-rului Vico depe chitanțe și că Heilpern a depășit limitele mandatului ce i se dăduse, liberând sumele de bani altei persoane decât celei desemnate prin scrisoarea din 5 Ianuarie 1912;

Având în vedere că potrivit art. 1000, alin. 3 din codul civil, comitenții sunt responsabili de prejudiciul pricinuit de prepușii lor în funcțiunile ce le sunt încredințate, sau cu ocazia acelor funcțiuni, iar această responsabilitate este întemeiată pe o prezumpție legală de culpă și de neglijență personală din partea comitenților, în alegerea persoanelor de care ei se servesc;

Având în vedere că fiind constant că Birbaum era prepusul lui Verona și Vico, rămâne de examinat numai dacă în momentul când s'a comis falsurile se afla în exercițiul funcțiunii ce-i era încredințată sau cu ocazia acelei funcțiuni;

Având în vedere că deși este de principiu că plata trebuie să se facă creditorului sau împuternicitului său (art. 1096 din codul civil), totuși doctrina și jurisprudența admit că mandatarul are dreptul a substitui pe altul în locul său, chiar dacă mandatul nu-i conferă această facultate destul este ca ea să nu-i fi fost interzisă, fie în mod expres, fie tacitamente; în adevăr mandatarul fiind, după art. 1542 din codul civil responsabil față cu mandantele, față de substituitorul său, când nu-i s'a conces facultatea de a și substitui pe altul, de aci rezultă implicit că dreptul de substituție există, chiar când el n'a fost anume prevăzut în mandat, mandatul fiind însă în asemenea caz, responsabil de substituitorul său, ca și în cazul când substituția a fost permisă, însă fără arătarea unei anume persoane și persoana aleasă de mandatar este incapabilă sau insolubilă;

Având în vedere, în speță, că Verona prin scrisoarea din 5 Ianuarie 1912, neinterzicând lui Vico de a substitui pe altul în locul său în mod legal a dat mandat pentru încasare lui Birbaum și în mod valabil s'a făcut plata de Heilpern în mâinile lui Birbaum, fiind responsabil Vico de substituitorul său; că Birbaum fiind însărcinat de Verona, prin scrisoarea 5 din Ianuarie 1912, a contrasemnat scrisorile ce Vico urma să adreseze lui Heilpern și de Vico, prin scrisoarea din 12 Februarie 1912, a încasat dela Heilpern suma de 500 lei, se afla în exercițiul funcțiunii sale când a falsificat cifra de 500 în 1500 lei; că tot în exercițiul funcțiunii sale, urmează de a fi considerat Birbaum și când a falsificat celelalte scrisori, căci dacă Verona și Vico nu-i acorda încrederea prin primele scrisori, nu-i dădea posibilitatea a putea înșela pe Heilpern;

Având în vedere că Verona prin scrisoarea din 13 Februarie 1912, recunoscând ca bine liberată de Heilpern suma de lei 500, în mâinile lui Birbaum pe baza scrisorii lui Vico din 12 Februarie 1912, a ratificat în mod expres acest mod de plată făcut de Heilpern, așa că nu-l mai poate găsi în culpă că a depășit limitele mandatului dat la 5 Ianuarie 1912, de a achita sumele de bani lui Vico (art. 1546 c. civ.);

Având în vedere că de asemenea nu se poate imputa vreo culpă lui Heilpern că cu ocazia liberării banilor lui Birbaum n'a verificat semnătura lui Vico, căci Heilpern având ca normă cu clienții săi, cu care lucra în cont curent, că nu și-a ia obligația de a verifica semnăturile — normă admisă în practica tuturor băncilor pentru înlesnirea operațiilor comerciale — este firesc că și față de Verona să se fi urmat tot astfel și acest lucru se învederează chiar dintr-o scrisoare a lui Verona către Heilpern, datată din 18 Martie 1916; dacă însă Verona pretinde că Heilpern a deviat dela această

regulă față de el, era obligat a face această probă, ca unul ce se găsește în excepțiune;

Că în afară de aceasta Heilpern se găsește și în imposibilitate a verifica semnătura lui Vico, de oarece lucrând pentru prima oară cu d-sa, nu i-o cunoștea;

Că, dar, din cele expuse mai sus rezultând că plata s'a făcut valabil de Heilpern în mâinile lui Birnbaum și că comitanții sunt în culpă că nu și-au ales persoana de care s'au servit, urmează a se respinge apelul ca nefondat;

Văzând și dispozițiunile art. 140, 146 și 147 din codul de procedură civilă;

Pentru aceste motive, redactate de d-l Consilier C. C. Vasiliu, Curtea respinge apelul, etc.

(ss) G. Tanovicenu, N. Dumitrescu. C. C. Vasiliu

p. Grefiar (s) Serafinovici

O p i n i u n e

Subsemnații Corneliu Botez și G. Sărățeanu, suntem de opinione a se admite apelul lui George Verona și a se respinge acțiunea intentată contra sa de intimatul Philipp Heilpern, pentru următoarele motive:

Având în vedere că din debaterile urmate în cauză și din actele înfățișate de părți se constată în fapt că apelantul Verona, lucrând mai mult timp în cont curent cu intimatul, care exercită comerțul de bancher, la 5 Decembrie 1912, adresează acestuia o scrisoare prin care îi comunică că va absenta din țară și că în timpul acestei absențe, D-rul Vico, cumnatul său, este autorizat de a ridica dela intimat în contul său și până la concurența sumei de 5000 lei, sumele de bani ce ar necesita prin chitanțe, contrasemnate de casierul apelantului M. Birnbaum. Acesta din urmă ridică succesiv la intervale scurte, dela intimatul Heilpern suma de lei 4850, din cari 500 lei în baza unei scrisori semnate de Casier și de Vico, în care însă falsifică cifra, înlocuindu-le prin cifra 1500, iar în celelalte scrisori Birnbaum falsificând însăși semnătura lui Vico, se prezintă la Heilpern și încasează sumele trecute în acele scrisori. Înșelând astfel buna credință a lui Heilpern, dispore din țară și este mai târziu condamnat pentru delictul de fals săvârșit;

Având în vedere că pentru a ajunge la concluzia că apelantul ar fi dator să-i achite sumele prevăzute în chitanțele falsificate, Heilpern susține că una din condițiile convenției de cont curent între părți a fost că dânsul nu era obligat, ca bancher, să verifice semnăturile din acele chitanțe, încât riscul inducerii în eroare a lui Heilpern, în cazul când semnăturile nu vor fi ale lui Verona, l'ar privi pe acest din urmă. Pentru dovedirea acestei clauze, Heilpern invoacă dispoziția din art. 7 scrisorile confirmative a diferite extracte de compturi încheiate între părți încă din anul 1906—1912 inclusiv;

Având în vedere, că în adevăr, în formularele tipărite ce tot Heilpern procura clienților săi, în scopul lichidării compturilor există o clauză în următoarele cuvinte: «Nu sunt obligat a verifica semnăturile chitanțelor, tratelor, cekurilor sau altor cambii ce ni se prezintă spre achitare. Orice daune provenite din abuz, privesc numai clientul». Această clauză fiind înserată posterior în scrisoarea confirmativă a primirii de client a unui singur extract de cont curent din 1906 nu poate fi opozabil lui Verona în cazul plăzmuirii semnăturilor lui, tocmai din împrejurarea că e posterioră emiterii acelor chitanțe, trate, cekuri etc., și pentru că lipsește o convenție preexistentă prin care Verona să-și fi asumat răspunderea falsurilor ce s'ar comite de o terță persoană în dauna lui Heilpern;

Având în vedere că dacă s'ar admite că Verona ar fi consimțit la o asemenea clauză exorbitantă și prejudiciabilă pentru dânsul, încă ea trebuie interpretată cu toată strictețea din cauza caracterului ei excepțional, rezultând din chipul cum a fost strecurată de Heilpern, nu într-o convenție principală premergătoare constitutivă a raporturilor dintre părți în contractul de cont curent, ci cu privilegiul confirmării unui singur cont curent din 1906, așa că, nu poate fi considerată ca valabilă decât cel mult pentru acest cont, întrucât părțile

n'au reînnoită în mod expres pentru anii următori. Această interpretare concordă cu dispozițiunile art. 372 din codul comercial care prevede că în lipsa unui termen convenit de părți, convențiile de cont curent se încheie la 31 Decembrie a fiecărui an;

Având în vedere că dacă în intenția părților ar fi fost ca o atare clauză dispensatoare să se aplice și pentru lichidarea operațiilor anilor următori, nimic nu era mai lesne ca părțile să o spună dela început și odată pentru totdeauna Repetarea ei din an în an din partea lui Heilpern denotă din potrivă în mod netăcut că era nevoie de reînnoirea ei spre a putea avea o consacrare și pentru viitor. Dacă apelantul Verona și-ar fi luat obligațiunea de a respecta observarea unei atare clauze în baza unei convenții preexistente, Heilpern nu ar mai fi avut nevoie să-i ceară în urmă cu insistență confirmarea ei, confirmare refuzată de Verona și de altfel cerută de Heilpern totdeauna posterior după ce operațiile au avut loc și când nu mai putea fi în discuție decât lichidarea diferenței cu care se solda contul curent;

Având în vedere că din scrisorile din 13/26 Aprilie 1912 și 11/24 Febr. 1913 adresate de Heilpern lui Verona rezultă că Verona a refuzat să confirme mai departe exactitatea ultimelor compturi, prin semnarea formularelor de scrisori confirmative ce i-a trimis Heilpern, conținând clauza în discuție, ceea ce încă denotă caracterul ei excepțional, pentru că dacă Verona și-ar fi luat obligația, în baza unei convenții generale preexistente de a observa respectarea unei atare clauze, Heilpern nu i-ar fi cerut cu insistență prin aceste din urmă scrisori să-i remită cu întoarcerea curierului aceste piese, devenind inutilă confirmarea încheerii contului curent, în condițiile unei clauze ce era mai dinainte stabilit, că va fi observată de Verona;

Având în vedere că acest caracter limitativ al clauzei în chestiune rezultă din însăși termenii scrisorii de acreditare datată 5/18 Ianuarie 1912 în baza căreia Heilpern a deschis lui Verona creditul de 5000 lei ce formează obiectul procesului, de oarece prin scrisoare nu se face nici o aluzie la ea și nici nu era locul să intre în preocuparea părților, de oarece banii de această dată nu se mai ridicau personal de Verona ci de mandatarul său Vico, în privința semnăturii căruia Heilpern omisesese de a lua aceleași precauțiuni în adevăr în baza acestei scrisori, cel care era autorizat să ridice banii în absența lui Verona, era Vico, cu chitanțele acestuia contrasemnate de Birnbaum, așa că Heilpern era dator înainte de a-i remite lui Birnbaum, în schimbul chitanțelor, să se încredințeze dacă purtau în adevăr semnătura lui Vico, în care caz se putea presupune că Birnbaum primise însărcinarea tacită a lui Vico spre a-i ridica. Așa fiind atunci când Heilpern a remis sumele de bani lui Birnbaum, fără încredințarea cavenită, a făcut un act pe rizicul său personal, întrucât s'a abătut dela termenii convenției speciale din 5 Ianuarie 1912, ale cărei consecințe n'ar fi putut fi suportate de Vico, decât numai în cazul când chitanțele ar fi purtat în realitate semnătura sa, iar Birnbaum nu i-ar fi remis sumele ce ar fi ridicat în numele său. Heilpern pe de altă parte nu se poate prevala de faptul că Verona a recunoscut suma de 500 lei eliberată de acesta lui Birnbaum în baza unei chitanțe, din momentul ce pentru această sumă chitanța în adevăr purta semnătura lui Vico. Avizarea lui Verona de către Heilpern că a dat banii, iarăși nu poate avea vre-o influență în cauză, pentru că Heilpern știa că Verona lipsea din țară și pentru că constituie îndeplinirea unei forme posterioare remiterii banilor și executării convenției;

Având în vedere de asemenea că nu poate constitui un argument în sens favorabil lui Heilpern, nici împrejurarea că Verona s'a constituit parte civilă cu sumele ridicate de Birnbaum în procesul penal al acestuia, pentru că după cum a explicat Verona, și după cum e și plauzibil, această constituire era o măsură de precauțiune a lui Verona, care nu putea să cunoască soarta procesului ce i-a intentat Heilpern cu privire la aceiași sumă. De altminteri Verona nici nu

a mai stăruit în această pretențiune cu prilejul judecării procesului penal, când s'a încredințat că juridicește vorbind, dauna în cesiune nu-l poate privi pe el ci pe Heilpern, care cu o ușurință nejustificată și inadmisibilă în practica unei case de bancă și la intervale surprinzător de scurte a eliberat lui Birubaum aproape întreaga sumă din scrisoarea acreditivă, fără a se încredința, cum era elementar, dacă cel puțin purta iscălitura aceluia care era autorizat de clientul său a o ridica, având numai contrasemnătura lui Birubaum;

Având în vedere că rațiunea pentru care riscurile provenind din plata unei cambii, sau chitanțe cu iscălitura falsificată nu poate fi decât în sarcina bancherului, este că dacă acesta a acceptat a lucra în cont curent, prin deschidere de credit cu un client pentru un comision determinat, este just ca tot dânsul să suporte riscurile inerente serviciului adus, că stă în puterea bancherului de a se pune la adăpost contra acestui risc profesional prin augmentarea comisionului în ne-număratele operațiuni financiare și profiturile ce trage dintrânsele, pot în spiritul doctrinei să-l compenseze de o pierdere care ar fi ireparabilă pentru clientul său;

Având în vedere că chiar dacă s'ar admite că clauza de dispensă a verificării semnăturilor din scrisorile confirmative nu s'ar referi în mod limitativ numai la scontări de portofolii compuse din cambii și alte titluri la purtător, semne de debitorii clientului, a căror semnătură bancherul nu e în măsură să o cunoască și s'o verifice, ci înțeasă în mod mai general, ar avea tărie și pentru operațiunile ulterioare de cont curent, încă doctrina stabilește că ea nu absolvă pe bancher de obligația de a fi diligent, că el nu poate atribui prejudiciul suferit falsității cekului sau chitanță, atunci când plata a putut fi evitată, ca în specie, prin grija unei diligențe ordinare; în asemenea ipoteză, greșala sa e cea care a determinat pierderea — greșala ce reese deci împrejurările pricinii că a săvârșit-o intimatul și deci trebuie să-i suporte consecințele. (În acest sens Cesare Vivante, t. III, p. 1415 și 1416);

Având în vedere că intimatul văzând că cesiunea nu suportă o soluție favorabilă pentru el pe acest teren, a susținut că apelantul e ținut să suporte prejudiciul suferit de plata chitanței purtând iscălitura falsificată a mandatului acestuia Vico, pe motiv că apelantul ca comitent, e răspunzător de delictele pe cari le-ar săvârși prepușii sau cu un termen general însărcinatul său de afaceri, cu prilejul funcțiunii ce le sunt încredințate, conform art. 1000 c. civ.;

Având în vedere că intimatul nu se poate prevala de disp. art. 1000 din c. civ., de oarece nu Birubaum, ci Vico după cum rezultă din termenii convenției, a fost cel însărcinat de apelant a încasa banii dela intimat, cu contrasemnarea lui Birubaum, desbrăcat astfel de calitatea de casier ce a putut să o aibă cu prilejul operațiilor anterioare de cont curent; că intimatul a fost avertizat prin însăși acea convenție că imputernicitul de a primi banii era Vico, nu Birubaum, ca atare nu poate fi vorba de aplicarea disp. art. 1000 c. civ., cari sunt excepționale și se aplică numai la cazul când abuzul criminal s'a făcut de un prepus în funcția ce i-a fost încredințată și fără exercițiul căreia n'ar fi putut executa actul prejudiciabil decât din lipsa de diligență a comitentului. Ori Heilpern n'a dovedit că Birubaum persoană în serviciul lui Verona, a avut imputernicirea acestuia de a-l reprezenta în lipsa sa în raporturile cu cei de al treilea deci și cu Heilpern, din potrivă, acesta din urmă era prevenit prin termenii convenției că acel ce fusese lăsat în locul său pentru a primi bani era Vico. Deci acestuia și numai acestuia Heilpern era îndatorat a-i remite banii, potrivit cu stipulația părților și disp. art. 1096 c. civ. aplicabile în această materie;

Că dar, din toate aceste puncte de vedere, suntem de părere a se admite apelul și a se respinge acțiunea lui Heilpern ca neîntemeiată.

(ss) Corneliu Botez G. Sărățeanu

TRIBUNALUL JUDEȚULUI IAȘI, S. III

Audiența dela 29 Aprilie 1915

Președenția D-lui C. A. GORGOS, Președinte

Sentința comercială No. 200

Teorlor Bălan cu Judecătorul sindic al fal. ⁵Unter & Co.

Cambie. — Semnătura unui neștiutor de carte. — (Art. 276 C. com.).

Cel care nu știe să scrie și să citească, chiar dacă iscălește, nu se poate obliga cambiarmențe decât printr'o cambie autenticată.

Tribunalul,

Având în vedere apelul declarat de Toader Bălan, prin petițiunea înreg. la No. 78,914, contra cărții de judecată No. 8/914 a d-lui Jude ocol. II urban Iași, prin care în baza unei cambii este condamnat să plătească firmei C. Unter & Comp., actualmente falită și reprezentată prin dl Judecător sindic, suma de 999 lei;

Având în vedere concluziunile puse de părți;

Având în vedere că din partea apelantului s'a susținut că acei care nu știu citi și scrie, ci semnează numai prin niște semne făcute în mod mecanic, nu se pot obliga prin acte sub semnătura privată și că făcând dovada că dânsul nu știe citi și scrie și cambia reclamată fiind iscălită cu asemenea semne nu are tăria de cambie dacă nu este făcută în formă autentică;

Văzând că în ce privește dacă persoanele care nu sunt comercianți și care nu știu citi și scrie ci semnează numai prin niște semne, făcute în modul arătat se pot sau nu obliga prin acte sub semnătura privată, Tribunalul a tranșat această chestiune prin jurnalul No. 4325 din 29 Maiu 1914 ¹⁾, în sensul că asemenea persoane nu se pot obliga decât în formă autentică și a admis proba testimonială pro și contra pentru a se

¹⁾ Având în vedere că apelantul Bălan, prin avocații săi, declară că nu știe citi nici scrie și în atare caz nu poate emite cambia decât în formă autentică; că în speță, cambia emisă fiind sub semnătura privată nu este valabilă și în aceste împrejurări cere dovada cu martori spre a stabili că dânsul în adevăr nu știe citi nici scrie.

Având în vedere că, apelantul pretinde că neștiind carte semnătura sa o face prin niște semne în mod mecanic, deci, potrivit disp. art. 276 C. com., cambia semnată cu asemenea semne nu are tăria de cambie dacă nu este făcută în forma prevăzută de legea pentru autentificarea actelor.

Având în vedere că din dispozițiile art. 1180 C. civ., combinate cu cele ale art. 16 și 28 din legea actelor autentice, rezultă în mod neîndoios că acei care nu știu scrie și citi nu se pot obliga decât în mod autentic iar nu și prin acte sub semnătură privată, că dacă comercianții au fost dispensați prin art. 1180 Cod. com., de a mai adăuga formula bun și aprobat la actele numai semnate de dânsii, aceasta e din cauză că legiuitorul a crezut că nu e nici un pericol pentru un om de afaceri, având obiceiul să citească actele ce semnează, să semneze prin surprindere.

Art. 28 din legea autentificării actelor prevede însă în mod categoric că neștiutorii de carte nu se pot obliga decât în mod autentic, iar în categoria acestora intră toți acei care nu știu nici scrie nici citi, fie că semnează prin sigiliu sau punere de deget, fie că semnează în mod mecanic, de ajuns că se găsește în imposibilitate să ia cunoștința de actul ce a semnat.

Așa fiind, nu este valabilă o cambie semnată în mod mecanic de o persoană necomerciantă, care însă nu știe nici scrie nici citi.

Având în vedere că chestiunea de drept fiind rezolvată în modul arătat mai sus se impune ca o consecință logică a se admite dovada cerută de apelant adică proba cu martori spre a stabili că nu știe să scrie nici să citească.

Pentru aceste motive, Trib. încuviințează dovada cu martori cerută de apelant spre a stabili că nu știe scrie și citi.

(ss) Gr. Kessim, Ioan Rang.

stabilă dacă apelantul știe sau nu citi și scrie și deci față cu disp. art. 160 al. 2 proc. civ., tribunalul fiind legat de încheerea sa nu mai poate reveni;

Văzând că delegatul d-lui Judecător sindic, intimat în cauză, declară astăzi că a crezut inutil a mai administra dovada cu martori;

Văzând că din depunerile martorilor propuși de apelant și ascultați la 5 Iunie 1914 de către d-l Judecătoresc delegat de Tribunal cu aceasta, se stabilește pe deplin că apelantul T. Bălan nu știe citi și scrie și că chiar din această cauză a fost șters din listele electorale ale alegătorilor cu vot direct;

Considerând dar că, în asemenea condițiuni, apelantul deși semnează prin niște semne făcute în mod mecanic, totuși pe câtă vreme se găsește în imposibilitate de a lua cunoștință de conținutul actului ce a semnat astfel, dânsul nu se poate obliga sub semnătură privată și deci cambia ce se reclamă, semnată în modul arătat, nu poate avea validitate de cambie.

Pentru aceste motive, admite apelul, etc.

(ss) C. A. Gorgos, D. G. Lupu.

NOTĂ. — Tribunalul Iași s. III-a a hotărât de mai multe ori în cursul anului acestuia că cel care nu știe să scrie și să citească chiar dacă iscălește nu se poate obliga cambiarmenț decât printr-o cambie autenticată. Soluția aceasta, însă, o credem greșită.

În adevăr, dispozițiunile art. 276 C. com. sunt foarte lămurite: numai «cambia semnată prin punere de deget, cu pecete sau cu alte semne, nu are tărie dacă nu este făcută în forma prevăzută de legea pentru autentificarea actelor». Ori iscălitura unei persoane care nu știe carte nu se poate considera ca niște semne, chiar dacă ea e făcută în mod mecanic. De altfel, orice iscălitură e făcută mai mult sau mai puțin în mod mecanic. Numai acel care se învață a iscăli, la primele iscălituri, își dă seamă de fiecare literă pe care o face și care va forma iscălitura. După ce și-a format-o nimeni nu se mai gândește când iscălește la literile care o compun. Dar când în iscălitură se disting literile din numele celui care iscălește, cum e în cazul judecat de Tribunalul Iași s. III-a, acesta chiar dacă nu știe carte a învățat cu siguranță cele câteva litere care formează iscălitura sa obișnuită, completă sau prescurtată. Iscălitură cu numele complet nu se poate cere, iar iscălitura cu numele prescurtat de una sau mai multe litere a fost și este totdeauna considerată ca valabilă. De asemenea valabilă este și iscălitura ilizibilă¹⁾.

De altfel, aceasta n'are mare importanța căci admițând teoria Tribunalului Iași, chiar iscălitura completă și perfect lizibilă a aceluia care nu știe carte trebuie considerată ca niște semne în înțelesul art. 276 C. com. Și o astfel de iscălitură nu numai este posibilă dar s'a și văzut. În Iași, este un comerciant A. Leibovici, care a făcut afaceri de sute de mii de lei pe bază de cambii, care nu știe carte dar care iscălește totuși caligrafic.

Astfel de iscălituri nu pot fi considerate ca semne în înțelesul art. 276 C. com., mai ales că acest articol prin cuvintele «cambia semnată prin punere de deget, pecete sau alte semne», face legătură între aceste trei noțiuni pe care deci trebuie să le considerăm apropiate. Deci numai *semne* în acelaș

gen cu punerea degetului sau punerea pecetei vrea legiuitorul. Și iscălitura e cu totul altceva. Pecetea și degetul le pot pune ori și cine pe când o iscălitură nu o poate face decât persoana care semnează.

Că așa trebuie înțeleasă legea dovedesc și lucrările preparatorii. În adevăr, art. 275 din proiectul de cod de comerț (devenit art. 276 C. com.), înțepa cu cuvintele: «*Cambia se poate emite și în formă autentică*» și dispunea ca *cei analfabeți să emită cambiile totdeauna sub formă autentică, fără care cambia e nulă*. Articolul acesta din proiect s'a modificat, însă, prin primirea amendamentului d-lui Take Ionescu și la cuvintele de mai sus s'a adăugat propoziția a doua din actualul art. 276 din C. com.: «*Cambia semnată prin punerea de deget, cu pecete sau cu alte semne, nu are tărie dacă nu este făcută în forma prevăzută de legea pentru autentificarea actelor*».

După primirea acestui amendament (coresp. art. 74 din legea germană asupra polițelor din 1881), ideea legiuitorului n'a putut rămânea așa exprimată în art. 275 din proiect, că analfabeții să nu se poată obliga cambiarmenț decât în formă autentică, ci ea s'a schimbat în sensul art. 276 actual, adică *indată ce cambia este semnată altfel decât prin punere de deget, pecete sau alte semne în genul acestora, ea este valabilă chiar dacă nu-i autentificată*.

În sprijinul părerei Tribunalului Iași s. III-a, s'a invocat și decizia Casației s. III-a, No. 44 din 3 Februarie 1914²⁾. Speța însă e alta: un comerciant care semnează în mod mecanic (!), fără a ști să scrie și să citească, o obligație comercială (nu cambială). Înalta Curte decide că o astfel de obligație nu-i valabilă căci din dispozițiunile combinate ale art. 1180 Cod. civ. cu acele ale art. 16 și 28 din legea autentificării actelor rezultă că acei care nu știu scrie și citi nu se pot obliga decât în mod autentic iar nu și prin acte sub semnătură privată. Aceasta, însă, chiar în ceea ce privește obligațiile comerciale simple e discutabil, căci *articolele citate nu vorbesc decât de acei care nu știu carte și care subscriu prin punere de deget sau prin aplicarea unui sigiliu*, nu și de acei care semnează cu propria lor iscălitură deși nu știu carte. În nici într'un caz, însă, argumentarea aceasta nu poate fi făcută relativ la obligațiile cambiale pentru motivul că ele sunt guvernate de un text special, art. 276 C. com., al cărui înțeles l'am lămurit.

Admițându-se sistemul contrar nu numai se schimbă înțelesul art. 276 (adică cuvântul *semne* înseamnă și *iscălitură*) dar se aduce o mare piedică circulației cambiilor. În adevăr, nimeni n'ar mai putea să primească cambii până nu i s'ar aduce dovadă că emitenții sau giranții care iscălesc cambiile știu să scrie și să citească. Și în acest caz s'ar pune întrebarea foarte gravă prin ce mijloc s'ar putea face această dovadă. Ar trebui ca toți semnatarii cambiei să prezinte în persoană înaintea bancherului pentru a trece examenul de cărturar!

Efectele acestui sistem sunt dezaastroase și nu-i admisibil ca legiuitorul să fi legiferat în așa mod ca să se ajungă la asemenea efecte. Dinpotrivă judecând intenția legiuitorului vedem că el a trebuit să fie seamă că majoritatea locuitorilor din

¹⁾ V. D. Gălășescu: Semnaturile cambiale în *Curierul Judiciar* No. 6J din 1915.

²⁾ V. *Curierul Judiciar* No 24 din 1914

fară pe acea vreme ca și astăzi este analfabetă și n'a putut înțelege ca această majoritate să nu se poată obliga prin cambii. Căci cambia autentică, ca toate actele autentice, prezintă neajunsuri, a-celea de a cere cheltuială și pierdere de timp și mai ales de a nu putea fi confecționată decât în fața judecătorului, care e departe de a fi la îndemâna locuitorilor dela țară.

Și că legiuitorul a ținut seamă de această lipsă de cultură a locuitorilor dela țară dovedesc și dispozițiunile art. 275 C. com., care scutește pe *plugari, vieri, slugi sau lucrători cu mâna* de formalitatea «bun și aprobat». Legiuitorul s'a temut că cerându-le această formalitate să nu le facă imposibilă semnarea cambiilor. El s'a gândit tocmai la

cazul nostru, un individ din categoriile de mai sus care nu știe carte dar poate iscăli, a generalizat acest caz și a legiferat în sensul de a da tuturor pulița să se oblige prin cambie printr'o simplă iscălitură fără să mai fie nevoie de nicio altă formalitate.

De aceea ar fi de dorit ca Tribunalul Iași s. III-a să revie asupra jurisprudenței sale constante cu atât mai mult cu cât ea pune în pericol situația băncilor populare ale căror cambii reprezentând milioane sunt semnate de săteni care nu știu decât să iscălească.

Iași, 10 Dec. 1915.

VICTOR G. CRISTOFOR
Avocat

REZUMATELE JURISPRUDENTEI *)

INALTEI NOASTRE CURTI DE CASATIE

CASAȚIE S. I

Recurentul I. Bican ș. a. prin d-l avocat I. G. Barozzi.
Intimatul Naum Gheorghiu prin d-nii avocați Em. Antonescu și E. Pacimade.

* *Autoritate de lucru judecat.* — *Hotărîre obținută contra vânzătorului, după vânzare.* — *Dacă poate fi opusă cumpărătorului?*

Prescripție. — *Acțiune în nulitatea unei vânzări.* — *Intentarea ei în termen util contra persoanei cu care a fost încheiat actul.* — *Cazul în care imobilul a fost transmis altuia pe când procesul era pendinte.* — *Acțiune în revendicare intentată contra noului cumpărător.* — *Dacă acesta poate opune prescripția extinctivă de 10 ani, împlinită după intentarea acțiunii contra autorului său?* — *Art. 1201, 1770 și 1900 cod civil.*

a) Hotărîrea obținută contra unei persoane nu poate fi opusă aceluia care a cumpărat imobilul în litigiu pe când procesul cu vânzătorul era pendinte, pentru că n'a fost citat în acel proces și nici n'a putut fi reprezentat de vânzător întrucât, cumpărătorul fiind un succesor cu titlu particular, dreptul ce are asupra lucrului vândut și interesul de a-l conserva în patrimoniul său nu pot fi stinse sau compromise prin hotărîri obținute față de vânzătorul în urma transmiterii.

b) Dacă acțiunea în anularea unei vânzări a fost intentată în termen util contra cumpărătorului și dacă acesta a transmis altuia imobilul pe când procesul era pendinte, la acțiunea în revendicare intentată în contra noului cumpărător, acesta nu poate opune prescripția extinctivă de 10 ani a acțiunii în nulitate, prescripție care s'ar fi împlinit după intentarea acțiunii în contra autorului său, de oarece acțiunea în nulitate fiind intentată în timp util contra persoanei cu care a fost încheiat actul, ea a conservat pe deplin reclamantului toate drepturile atât față de primul cumpărător, cât și față de acei cari au dobândit drepturi dela dânsul și cari nu pot avea mai multe drepturi decât autorul lor. (Cas. I, decizia No. 599 din 28 Oct. 1915, prin care s'a casat, după divergență, decizia Curței de apel București s. I, No. 171/912).

*) Cele însemnate cu * steluță vor fi publicate în extenso în numerele viitoare.

CASAȚIE S. II

Recurenta Maria P. Epure, lipsă.
Ministerul public prin d-l Procuror M. Vidrașcu.

Judecătorie de pace. — *Amendă pronunțată conf. art. 80 l. j. p.* — *Apel neadmisibil.*

Incheierea prin care judecătorul de pace pronunță amendă conform art. 80 legea j. p. pentru necuviință și lipsă de respect la audiență, este definitivă și executorie. Deci apelul la tribunal este neadmisibil. (Cas. II, decizia penală No. 1967 din 4 Septembrie 915, prin care s'a respins recursul făcut contra sentinței Trib. Tulcea No. 786/915).

CASAȚIE S. III

Recurenta Banca Oltului prin d-l avocat Virgil Alexandrescu.
Intimata Primăria comunei Slatina prin d-nii avocați Istrate N. Micescu și C. L. Naumescu.

Contencios administrativ. — *Comună.* — *Refuz de a înscrie o datorie în buget.* — *Creanță subordonată unei prealabile lichidări.* — *Art. 5 litera h din legea Curții de casație.*

Spre a se putea ordona înscrierea unei sume în bugetul comunei de către Inalta Curte de casație, pe temeiul art. 5 litera h din legea sa organică, trebuie ca aceea sumă să fie constatată printr'un titlu executor care să cuprindă o datorie certă, lichidă și care să nu fie subordonată unei prealabile lichidări (Cas. III, decizia No. 513, din 14 Octombrie 915, prin care s'a respins recursul făcut contra refuzului Primăriei Comunei Slatina de a înscrie în buget suma datorită recurentei în baza actului de tranzacție încheiat între Primărie și I. G. Dacian din 28 August 1913 și cesionat de acesta recurente).

D-l Dr. G. Bogdan, profesor la Universitatea din Iași și medic legist pe lângă Trib. Iași, a dat la lumină o interesantă lucrare: *Colecție de 56 Rapoarte medico-legale*, lucrare destinată studenților din anul al 6-lea de studii.

Această operă este tipărită cu îngrijire într'un volum format mare, pe hârtie velină, având 280 pag. Prețul 3 lei.

Lucrarea aceasta deși adresată studenților în medicină din ultimul an și medicilor începători, credem însă că poate fi consultată cu folos de juriști, magistrați și avocați, cari au ocazia a fi chemați să examineze foarte adeseori raporturile de expertiză medico-legală.